

Nr 149.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt vissa folkskolläraränkor; given Stockholms slott den 21 februari 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att en var av folkskolläraränkorna Anna Jansson i Grums församling, Anna Matilda Edgren i Sventorps församling, Anna Margareta Lorentina Qviberg i Norrlanda församling, Anna Matilda Schmidt i Norbergsförsamling, Hilda Charlotta Jonsson i Kungs-Barkarö församling, Kristina Engkvist i Ölmstads församling och Fredrika Charlotta Flodin i Åkers församling må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från och med den 1 januari 1919.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21
februari 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde:

Understöd åt
vissa folk-
skolläraryr-
änkor.

I särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t hava folkskolläraryr-änkorna Anna Jansson i Grums församling, Anna Matilda Edgren i Sventorps församling, Anna Margareta Lorentina Qviberg i Norrlanda församling, Anna Matilda Schmidt i Nora bergsförsamling, Hilda Charlotta Jonsson i Kungs-Barkarö församling, Kristina Engkvist i Elmstads församling och Fredrika Charlotta Flodin i Åkers församling anhållit om understöd.

Av dessa ansökningar jämte vid desamma fogade intyg och övriga handlingar inhämtas följande uppgifter beträffande de sökande:

Anna Jansson, född Magnusson Enkvist, änka efter folkskolläraren Olof Jansson, är 59 år samt lever ogift. Olof Jansson, som i nämnda egenskap tjänstgjort 7 år i Nors församling och över 27 år i Segerstads församling, erhöll avsked år 1897 samt avled år 1911. Enligt intyg av pastorsämbetet i Grums församling, där änkan Jansson nu är bosatt, är hon medellös.

Anna Matilda Edgren, född Gustafsdotter, änka efter förre folkskolläraren Johan Edgren, är 61 år samt lever ogift. Johan Edgren, som under mer än 30 år tjänstgjort som folkskollärare i Sventorps församling, erhöll avsked med pension från och med den 1 januari 1900 och avled år 1908. Enligt intyg av vederbörande pastor finner sig änkan Edgren i behövande omständigheter.

Anna Margareta Lorentina Qviberg, född Rönberg, änka efter förre folkskolläraren Lars Petter Qviberg, är 61 år gammal samt lever ogift. Lars Petter Qviberg, som i nämnda egenskap tjänstgjort ungefär 5 år i Ala församling och ungefär 27 år i Gammelgarns församling, erhöll avsked år 1889 samt avled år 1915. Enligt intyg av pastorsämbetet i Norrlanda församling, där änkan Qviberg nu är bosatt, är hon, som enligt egen uppgift har en sammanlagd årsinkomst av omkring 200 kronor, i stort behov av understöd.

Anna Matilda Schmidt, född Ringström, änka efter förre folkskolläraren Karl Gustaf Schmidt, är 58 år gammal samt lever ogift. Karl Gustaf Schmidt, som i nämnda egenskap tjänstgjort sammanlagt 27 år, därav senast över 17 år i Nora bergsförsamling, erhöll år 1892 på grund av sjukdom avsked från sistnämnda tjänst med avkortad pension samt avled år 1915. Änkan Schmidt, som även försörjer en 36-årig dotter, vilken lider av fallandesjuka, åtnjuter av Nora bergsförsamling ett årligt understöd av 250 kronor, vilket enligt vederbörande kyrkoherdes uppgift utgör hennes enda väsentliga inkomst. Kyrkoherden tillstyrker på grund härav bifall till hennes framställning.

Hilda Charlotta Jonsson, född Söderberg, änka efter förre folkskolläraren Magnus Jonsson, har uppnått en ålder av 90 år samt lever ogift. Magnus Jonsson, som under sammanlagt 34 år 7 månader tjänstgjort som folkskollärare, under 9 år i Boda och 8 år i Borgviks församling, under 1 år i Stora Åby och 16 år 7 månader i Kung Karls församling, erhöll den 1 augusti 1887 avsked med pension från folkskollärarnas pensionsinrättning samt avled år 1913. Enligt styrkt uppgift efterlämnade han vid sin död ingen annan förmögenhet än en till sitt fulla värde intecknad gård, som numera är försäld, och anses sökanden vara i behov av det understöd av allmänna medel, som möjligen kan beviljas henne.

Kristina Engkvist, född Nilsson, änka efter förre folkskolläraren Karl Johan Engkvist, är 75 år gammal samt lever ogift. Karl Johan Engkvist, som under sammanlagt 32 år tjänstgjort såsom folkskollärare i Ölmstads församling, erhöll avsked med pension från och med den 1 januari 1898 samt avled år 1914. Enligt intyg av kyrkoherden i Ölmstads församling åtnjuter sökanden endast ett mindre bidrag ur folkpensioneringsfonden och är i behövande omständigheter, varför hennes ansökning om pension tillstyrkes av kyrkoherden och skolrådet i församlingen.

Fredrika Charlotta Flodin, född Blomberg, änka efter förre folkskolläraren Anders Vilhelm Flodin, är 66 år gammal samt lever ogift. Anders Vilhelm Flodin, som under 39 år tjänstgjort såsom folkskollärare i Årila församling, erhöll avsked med pension år 1901 samt avled år 1910. Enligt intyg av pastorsämbetet i Åkers församling, där sökanden nu är bosatt, samt landsfiskalen i Åkers distrikt är hon fullständigt medellös.

Över Anna Janssons ansökning har länsstyrelsen i Karlstad, efter hörande av vederbörande folkskolinspektör, den 4 juni 1918 avgivit infortrat utlåtande. Såväl folkskolinspektören som länsstyrelsen hava tillstyrkt bifall till ansökningen.

Över Kristina Engkvists ansökning har länsstyrelsen i Jönköping den

16 januari 1919 avgivit utlåtande samt därvid förordat bifall till densamma.

Vidare har (folk)skolöverstyrelsen i skrivelser den 5 november 1918 samt den 15 januari och den 6 februari 1919 hemställt om förslag till riksdagen angående ett årligt understöd av 300 kronor åt en var av ifrågavarande folkskolläraränkor, så länge hon förblir ogift, att utgå från och med den 1 januari 1919 å allmänna indragningsstaten. Till stöd härför har överstyrelsen anfört:

Vid flera föregående tillfällen hade riksdagen i fall av enahanda art som de här förevarande trätt hjälpande emellan, och senast hade 1918 års lagtima riksdag på framställning av Kungl. Maj:t i ett flertal fall medgivit änka efter folkskollärare, som icke varit delägare i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från allmänna indragningsstaten under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd. Enligt överstyrelsens mening syntes jämväl i nu förevarande fall starka billighetsskäl tala för att understöd å allmänna indragningsstaten bereddes en var av de sökande. Med hänsyn till den långa tid av mer än 40 år, som numera förflutit, sedan inträdet i folkskollärarnas änke- och pupillkassa blivit obligatoriskt för därefter antagna folkskollärare, torde några mera vittgående konsekvenser av ett beslut om understöd av statsmedel till ovanberörda sökande icke vara att befara.

Slutligen har direktionen över folkskollärarnas änke- och pupillkassa uti infortrade den 15 november och den 30 december 1918 samt den 16 och den 20 januari 1919 dagtecknade utlåtanden i ärendet anfört följande:

En var av förre folkskollärarna Olof Jansson och Johan Edgren åtnjöt årlig pension å 600 kronor från folkskollärarnas pensionsinrättning, förre folkskollärarna Lars Petter Qviberg och Magnus Jonsson ägde vardera en pension å 450 kronor samt en var av förre folkskollärarna Carl Gustaf Schmidt, Carl Johan Engkvist och Anders Vilhem Flodin en pension å respektive 478, 525 och 750 kronor. Ingendera hade ingått såsom delägare i folkskollärarnas änke- och pupillkassa. Hade sådan delaktighet förvärvats, skulle pension från kassan tillkommit sökandena med följande belopp, nämligen: en var av Anna Jansson och Anna Matilda Edgren 200 kronor, en var av Anna Margareta Lorentina Qviberg och Hilda Charlotta Jonsson 150 kronor, en var av Anna Matilda Schmidt och Kristina Engkvist 175 kronor samt Fredrika Charlotta Flodin 250 kronor. Med hänsyn till den av skolöverstyrelsen i dess avgivna utlåtanden återopade omständigheten, att förut efter riksdagens medgivande beretts årligt understöd från allmänna indragningsstaten å 300 kronor till åtskilliga änkor efter folkskollärare, vilkas män ej varit delägare i änke- och pupillkassan, har direktionen hemställt, att enahanda förmån måtte utverkas åt en var av ifrågavarande sökande.

Departementschefen.

Såsom i det föregående erinrats har riksdagen tidigare i flera fall av billighetsskäl beviljat understöd åt folkskolläraränkor, vilkas män icke varit delaktiga i folkskollärarnas änke- och pupillkassa. Samma skäl föreligger

för beviljande av understöd åt nu ifrågavarande änkor. Av de ansökningshandlingarna bifogade intygen framgår, att samtliga dessa änkor äro i behov av understöd. Jag anser därför, att framställning i sådant hänseende bör göras hos riksdagen.

Det årliga beloppet för sagda understöd torde böra bestämmas till detsamma, som riksdagen förut i liknande fall beviljat, eller 300 kronor och utgå å allmänna indragningsstaten från och med den 1 januari 1919.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen medgiva,

att en var av folkskolläraränkorna Anna Jansson i Grums församling, Anna Matilda Edgren i Sventorps församling, Anna Margareta Lorentina Qviberg i Norrlanda församling, Anna Matilda Schmidt i Nora bergsförsamling, Hilda Charlotta Jonsson i Kungs-Barkarö församling, Kristina Engkvist i Ölmstads församling och Fredrika Charlotta Flodin i Åkers församling må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor att utgå från och med den 1 januari 1919.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
